

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

XII. Quibus gradibus Reges Francorum supremum Romanæ civitatis dominium iu Romanos Pontifices contulerint, breviter recensetur. & explicatur donatio Ludovici. Postquàm soli Pontifices sine communione ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

lo: quam non instituit de novo, sed jure su- premi domini, quod Romae obtinebat, in ruderibus antiquae urbis latentem restauravit. Qua in re de suo quoque aliquid contulit. Etenim qui antea consortes erant & socij ejusdem domini, nunc inaequali foedere conjungi videntur in detrimentum aliquod pontificiae dignitatis. Quare statim post illam renuntiationem Carolus à Leone Pontifice more antiquorum Principum adoratus est; ac deinde, omisso Patricij nomine, Imperator & Augustus appellatus; ut observat Eginhardus. Adoratio illa pro hominum conditionibus varia. Infimae sortis homines purpuram Principis, aut pedes, hi manus, pro sua quisque dignitate, Patricij verò pectus, deosculabantur. Leo pectoris vel etiam oris osculo novam Augusti dignitatem prosecutus est. Et Carolus ipse, ut splendorem sibi adjectum testaretur, omisit Patricij nomen, & imperatorium assumpsit. Tunc aperte professi sunt Romani se ab Imperio Graecorum discessisse. Quae ratio Theophanem impulit ut scriberet ab eo tempore Romam ad Francorum potestatem redactam: *ἡ πόλις τῆς πόλεως ἀπ' αὐτῶν ἔχρησεν ἑαυτῆς ἐξουσίαν ἢ δὲ φερόμενον.*

XI. Attamen consortium domini obligatum non est, etsi accessione dignitatis in Carolo pontificia majestas aliquo pacto premi videretur. Quare post Imperium susceptum Carolus ut *majestatis lese* reos capere damnavit Romanos illos qui vitae Leonis insidiati erant. Quae sententia summum Leonis in urbem imperium suumque sancivit; maxime cum precibus Leonis poenam damnatis condonasset. Consortium quoque domini probatur luculentissime ex constitutione Lotharii Imperatoris, qua prudentissimè cavet ut populus Romanus delectum unius legis faciat, ex cujus praescripto judicia peragi possint. Perturbata enim erat ratio judiciorum ob multitudinem populi è variis regionibus in urbem confluentis, qui Longobardica, Francica, vel Romana lege, pro suo quisque arbitratu, nunc hac, deinde illà judicia reddi contendebat. Praecipit ergo Lotharius, ut quam legem ex illis populus selegerit, ejus praecipua sequeatur; cujus violata poena illi infligetur *per dispensationem Pontificis & nostram*, inquit Lotharius. Carolus Calvus Imperator à Ioanne VIII. renuntiatus, consortium illud amovit anno octingentesimo septuagesimo sexto, solidumque jus in civitatem Romanam sedi apostolicae tribuit. Vnde post aliquot annos conquerebatur Eutropius Presbyter Longobardus, jura & consuetudines regni à Carolo in

Pontifices transcripta; adeo ut qui vice Imperatoris praefectus erat Romanis, tunc illis subiectus esset. Quare eleganter Constantinus Porphyrogenneta Imperator CP. juxta seculi sui statum scripsit circa annum nongentesimum decimum quartum, triginta annis post Caroli Calvi liberalitatem, à Romano Pontifice Romano jure domini teneri; *ἰδιουχτοῦ ἐξ ἑαυτοῦ ἐστὶν ἡ ἐξουσία τοῦ ἡγεμῶνος τῆς ἑσπερίας Πάσης.*

XII. Ceterum non est praetermittenda gravis difficultas quae oritur ex donatione Ludovici Pij; qui nihil sibi auctoritatis neque in Romanam provinciam neque in ceteras reservavit, praeter solas preces & intercessionem suam erga Pontificem, si quis à iudicibus oppressus ad se confugeret. Sed nostrae sententiae hoc nihil adversatur, quin potius Regum nostrorum pietatem commendat. Etenim Pippinus Patriciatum Ecclesiae Romanae contulit, id est, supremam administrationem, reservato sibi quoque Patriciatu suo. Carolus Magnus ex foedere cum Leone inito, dominium administrationi adjecit, dominio quoque sibi in solidum retento, absque usufructu: quod illi cum Imperatoris dignitate magis confirmatum est. Ludovicus communionem exercendae jurisdictionis, quam in gravibus saltem causis, patris exemplo, exercere potuisset, ab Imperio removit. Solum supererat jus regni, id est, potestas condendae legis, & fidei sacramento firmata praestatio, qua Lotharius usus erat. Hoc domini consortium, quod in hoc articulo superesse videbatur, Carolus Calvus in Romanam sedem summa liberalitate contulit. Inde fluxit mos ille adnotandi Pontificum annos in subscriptionibus diplomatum. Antea enim solis Principum annis temporum ratio constabat, juxta Novellae Iustiniani praescriptum. Quod secuti sunt omnes Romani Pontifices in actis publicis usque ad Carolum Magni inaugurationem. Tunc enim substituerunt Orientalibus, Occidentalium Imperatorum annos, non adhibita sui pontificatus annorum computatione. Sed post seculum nonum, jure illo regio usi sunt Romani Pontifices in suis diplomatibus. Etsi enim Iudaeorum Pontifices ea praerogativa fruerentur ut eorum nomina in actis publicis adnotarentur, idemque jus obtinerent olim Sacerdotes Augustales Nicopoleos, ut docet Arrianus; at tamen penes Christianos solis Imperatoribus hoc dabatur, donec Pontifices Romani hoc quoque jus sibi vindicarent, postquam soli supremo urbis Romanae dominio potiti sunt. Quare constanter asserere licet, quid-

no s. personae illis jura regni, & consuetudines illas. Intra Constantia illa consuetudines voluerunt. Constant. Porphyrog. l. 2. de Thema.

Lib. 1. Macchab. de Simone Pontifice & de rebus publicis. Arrian. l. 1. Differt. Epist. c. 19. & de rebus publicis.

Eginh. in Annal.

Theophanes in Chronico.

Eginh. in Annal.

L. 1. Leg. Longob. T. 17. Pippinus non tantum populum Romanum, interregnum quasi lege sua regere; sed talis lege, qualem veteres praescripserunt, vivere, illi lege amoverentur, ut hoc non possint. Ita videtur quomodo dicitur, vel radi. quae populi sunt, quid si ostendunt contra eandem legem ferunt, non legem illi praesententur, per dispensationem Pontificis & nostram.

Eutropius Presbyter renovavit praesentem cum Roma.

quid juris, dignitatis, & auctoritatis civilis & publicæ, in Italiæ provinciis, Romanæ Ecclesiæ competit, à Regum Galliæ munificentia profectum: qui jure patrocini ad ejus quoque auctoritatis, quemadmodum etiam ad supremæ jurisdictionis spiritualis tuitionem, tenentur. Nemo itaque Principibus nostris invidere debet, si erga nos, nostraque, sedes apostolica indulgentius se gerit, antiquis hujus regni moribus, quæ ad salutem Ecclesiæ Gallicanæ conferunt, prudenter connivendo.

CAPVT XII.

Synopsis.

I. Agitur de donatione facta Constantini, ut consilium commenti expendatur. Card. Baronius putat à Græcis consilium. Quod refellit vir eruditus, qui Ioanni Diacono tribuit hoc figmentum sub Othone primo. Hujus conjecturæ rationes. Schismaticus fuisse existimatur vulgò hujus Edicti interpolator.

II. Ex sententia auctoris, erat potius Romana Ecclesiæ studiosissimus. Non refert acceptam Constantino primatus auctoritatem, sed Christo. De illo primatu hic decernitur ad executionem legis divinæ. exemplo Phœce, Valentiniani, & Justiniani. Leo IX. & Petrus Damiani utuntur hoc Edicto ad probandum principatum spiritualem æquè ac terrenum.

III. Probabile est interpolatum mandato Pauli Pape, adversus Græcos. Disceptatio Legatorum Pontificis & Imp. CP. coram Pippino. Tria capita hujus Edicti adversus Græcos. Primum, donatio Italia & Occidentis à Constantino. Quæ explicatur.

IV. Secundum caput reprimit fastum Patriarchæ CP. Non ex imperitia, sed astu, tribuitur Constantino dignitas patriarchalis Ecclesiæ Constantinopolitana, juxta mentem Græcorum mediæ ætatis. Sed Romana illi præferitur, & ceteris. Tertio capite, iudicium in rebus discipline & fidei tribuitur Romano Episcopo.

V. Stylus Edicti non alienus ab ætate Pauli. Donationis illius meminit Hadrianus I. octo annis post Paulum. Extat in Collectione Isidori eodem seculo. Eam allegant Hincmarus & Ado, ante Othonis I. tempora.

VI. Otho III. ait à Ioanne Diacono consilium Edictum. Quis fuerit ille Ioannes, ex sententia Freheri & Card. Baronij. Probabile est hoc Edictum obiectum Carolo Calvo. Expenduntur verba Othonis de dilapidatione quam Pontificibus objicit.

I. QVOD unum superest, de donatione Constantini pauca dicenda sunt; non ut eam à Constantino abjudicem, cum à præclaris viris confossa & profligata sit, sed ut meam sententiam de consilio auctoris promam. Illustrissimus Baronius existimavit hoc Edictum à Græcis consilium, ut Romanæ Ecclesiæ principatum ab Imperatore constitutum, non autem à Christo D. N. probarent. Sed illam tanti viri conjecturam refellit vir eruditissimus Ioannes

Morinus variis argumentis, illoque præcipuè, quòd superior illa jurisdictio Papæ in ceteros Patriarchas, à qua tantopere sunt alieni recentiores Græci, hoc Edicto constituta sit, in quam sententiam laudatur à Leone IX. adversus Michaëlem Patriarcham Constantinopolitanum. Deinde hoc Edicto jura Orientalium Imperatorum in provincias Occidentis convelluntur, ut nemo suspicari possit profucum fuisse à Græcis in suorum Principum manifestam perniciem. His addit, centum & quinquaginta annis antequam à Theodoro Balsamone transcriberetur hæc donatio, laudatam fuisse à Latinis, nempe à Leone IX. anno MLIV. à Damiano anno MLXII. ab Anselmo Lucensi, & ab Ivone. Quare ipse existimat à Græcis quidem non esse consarcinatum hoc Edictum, sed à Ioanne Diacono in gratiam Ottonis Imperatoris & Teutonicorum; tum ut paulatim beneficia Regum Francorum, quibus Teutonici erant infesti, injecta mentione Constantini delerentur ex hominum memoria, aut collata cum illius munificentia, præ tenuitate obsolescerent; tum ut Pontificum electio ipsorumque rationes omnes ab Imperatorum arbitrio penderent. Ioannem Diaconum auctorem hujus figmenti fuisse docet è diplomate Ottonis III. Imperatoris, cujus hæc sunt verba: *Hæc sunt enim commenta ab illis ipsis (id est, Pontificibus) inventa, quibus Ioannes Diaconus, cognomento Digitorum mutus, Preceptum aureis literis scripsit sub titulo Magni Constantini, longa mendacis tempora finxit. Hæc sunt etiam commenta quibus dicunt quendam Carolum S. Petro nostra publica tribuisse.* Rectè autem aliquot difficultatibus satisfacit, ut asserat Ottoni III. illud diploma, de quo controversiam moverat Cardinalis Baronius. In tempora verò Ottonis I. id est in annum DCCCCLXIII. conjicit hunc Ioannem Diaconum; quòd tunc Ioannes XII. pontificia sede ab Ottonne dejectus, injuriam suam ultus est adversus quendam Ioannem Diaconum, naso, lingua, & duobus digitis truncatum; quem designare videtur diploma Ottonis, mutilos digitos tribuendo auctori supposititij Edicti Constantiniani. Sed conjectura ista repugnat tum Ottoni I. qui liberalitates Regum Francorum noluit obliterari, cum eas disfertè privilegio suo confirmavit; tum ipsi Ottoni III. qui donationem sub nomine Constantini publicatam, non ab aliquo jurium regionum studioso, sed à viro Romanæ Ecclesiæ commodis addicto interpolatam fuisse profitetur.

II. Ego verò, ut antiquitatis ecclesiasticæ

Diplomate Ottonis III. editum ab Anselmo Lucensi, & Ivone Frisero, & Ivo à Barrois ad an. 1191. f. 44.

Luzipardus